

CSODABOGYÓS-BARLANG CSODABOGÁR SZEMMEL

Útban a bázis felé, még nem sejthettem, mi vár rám ott lenn, a Keszthelyi-hegység alatt. Az előzetes tájékoztatót olvasva olyan egyszerű a hason csúszás, guggolva járás és a szülőlyuk használata. Hát persze, hogy békikoromban előszeretettel űztem eme sportokat, épp ideje újra élni a régen volt emlékeket.

Balatonedericstől a starhelyig szépen zötyögött velünk a kisbusz, de a dobozos faházikó indítópontja az Afrika Múzeumtól gyalogszerrel szintén elérhető. Üdvözlés és bemutatkozás után a biztonságot és bizalmat sugárzó túravezetők még csak méregettek, így számomra egy 175+ különös konfekciójelzésű barlangi overállt javasoltak. A ruhapróba kapásból stimmelt és a kulcsesonttot tekerő öltöző-mozdulat bemelegítésnek sem volt utolsó. Hátulgombolás helyett előlzipzáras, könyéktájon, ülepen és a térdeknél megerősített kleidung ránézésre is bírta a strapát. Csakúgy mint a viselője, gondoltam magamban és ügyesen gyömöszöltem bele zsákocskájába, majd pillekönnyű sisakjainkat Piroska módra nyakszíjnál lóbálva, bakancsoson vágtunk bele a várva várt barlanghoz vezető előloholásba. Kosárcáskával vásárra vinni a bőrünket...másfél kilométeres kaptató közben a Pele Apó

Tanösvény információs tábláit használtuk pihenőhelyként, ami a hasonlóan gyermeki lelkületűek számára játékos-rajzos formában nyújt érthető és érdekes tájékoztatást a környék védett természeti kincseiről. Vezetőink az 5 fős kiscsoportunkat arra buzdították, hogy még a mélybe szállás előtt tibeti mintára sziklánként gúlat rakva, jelképesen hagyjuk hátra gondjainkat. Bevallom férfiasan, direkt egy bazi nagy követ cipeltem rakásra az ösvényen túlról. Azután a Sárkány-hegy platóján rövidesen szembe találoztunk a fém kapaszkodókat láttató, föld szintjén lezárt vasajtóval. Lábunk alól kellemes hús lég áradt a Dunántúl harmadik leghosszabb barlangja felől, ami mára a „Magyar Tenger” turizmusának egyik egyedi és legkevésbé ismert vonzástényezője. A 393 méteres tengerszint feletti magasságban nyíló bejárat mellett tömegesen nyílik a liliomfélék családjába tartozó, húsos-piros termésű keresztelő növény. A szűrös csodabogyó örökzöldségével vetítette elő a hamarosan tornyosuló élményeket és végre elhittük, hogy a barlang nem valami hallucinogén piruláról kapta a nevét. Beöltözés, fejlámpa próba, kobak a kobakra, ismertető a belépőjegyben foglalt kötelező balesetbiztosításról, aztán harsány „Jó szerencsét!” bányász köszöntéssel irány az idegenforgalmi vérkeringésbe tavaly óta integrált rendszer! Botladozásunkat máris az elején denevérek kísérték, mert tulajdonképpen az ő nász- és telelőhelyükön voltunk nagyra becsült és környezet tudatos vendégek. A barlangi szlengben csak döncinek hívott repülő emlősök guanója színesítette az 1990-ben felfedezett és fokozottan védett újdonság-látványosság kezdeti közetvilágát. Ám alig ocsúdtunk a körülöttünk cikázó állatok sebes szárnyalásaitól, rögvest vaslétrás ereszkedés következett. A szűk viszonyokhoz viszonylag hamar alkalmazkodva, izzasztó szakaszok hergelték elő azt az összejti rutint, ami az egész évben állandó 9,5 °C belső hőmérsékletben sem hibernálódott. Egyre mélyebbre csúszva-mászva, további látványos hasadékok mutatták a száda nélküli barlang keletkezési körülményeit, amelyek az elmozdító tektonikus erőknek voltak köszönhetőek. A párhuzamosan tolodott közetrétegek gigászi nyiladékként láthatóak és eredeti geológiai szelvényként szemléltetik az edercsi mészkő felső-triász kori anyagát. Az Óriás-terembe az Elosztótól 7 méteres

összefokokon lelépve már négykézláb vezetett az út, miközben a fogyókúra körméret csökkentő eredményei ötlöttek eszembe. Egyedfejlődött Homo Erectus személyében aztán felegyenesedve hirtelen barlangos testek vettek körül. A sudár és szinte légies plafonra nézve lenyűgöző cseppkő lefolyások és hegyi tejnek hívott krémszerű mészkiválások szépen mutatkoztak, de itt az is nyomban kiderült, milyen kemény dió a barlangi fényképezés. A szűkületekben a gép mindig útban van, a test hőjétől végig párasodik és koszos kézzel visszafogottabban kezelhető. A 100%-os relatív páratartalomban pedig különös gomolyokat alkot a lehelet és az izzadság gőze, sőt a küzdelem során szerzett kézremegés sem válik a téma előnyére. Hosszú rekeszidő, egy irányba világító sisakos fénycsóvák, merev támasztás és visszafajtott levegővétel. Pedig éltető elemünk a városi léttel ellentétben itt abszolút allergén- és pollenmentes, vagyis szó szerint kristálytisztá frissességben harapható. Élelmiszer bevitele tudvaleg tilos a járatokba, így a pihenőidőt piknikezés helyett fotózással és stabil standolással töltöttük. Azt az élményt próbáltuk inkább feldolgozni és visszaadni, amit valójában nehezen lehet szavakba és képekbe önteni. Ezt teljes testtel-lélekkel átélni kell, mikor a Szülőlyuk szűk nyílásán lábat hátranyújtva, hasmánt csusszanunk át egy kétségekkel teli jövőbe, de csak azért, mert a talpunkra nem nőtt szemünk. A Csodabogyós Alaptúra teljesítőinek életkora egyébként 5 és 72 év között van, az eddigi maximális testsúlyú amatőr barlangász pedig 130 kilót nyomott, sőt még gerincsérves és háromszoros lábműtött résztvevőnek is sikerült abszolválnia e feladatot. Az első kettő valóságghalmaz komplementerébe tartozásom és a két szakavatott, pszichológusként felkészült vezetőnk (Szilárd és Krisztián) instrukciói lámai nyugalommal segítettek tovább a nehezebb szűkületeken, ahol már a térd és a könyök halkan koccant. A plastik tökfödő ütődési együttthatójának szignifikánsan növekvő szolgálatáról nem is beszélve, koponyámmal szerencsére nem tettem kárt a kövekben, pedig egyesek tényleg keményfejűnek tartanak. Kíváncsi gyömöszölődés után a Meseország termébe vezető szuszakolások adtak mögöttes értelmet a sok száz függő cseppkő és fél méternél magasabb sztalagmitok bőséges látványának, ahol a kiségetől a répán át számtalan, mondára fűzött formációban gyönyörködhattünk. A gömb alakú borsókövek, a huzatosabb helyen oldalirányba növe heliktit fogacsok, a majdnem lobogó zászló- és törékenyek tűnő ezer év feletti szalmacseppkő matuzsálemek csupán karnyújtásnyira vannak, mégis elérhetetlenek. És ez így van rendjén, mert csak hosszú távú barlangi kihívás lehet igazi fenntartható kaland! Mesterséges világítórendszer, betonjárdák, acélhidak és saválló terelőkorlátok nélkül itt gyakori lábremegéssel, töprengő lépésváltással, fokozott koncentrációval és kínosnak tűnő sóhajokkal jár a hasadékfolyosók, kürtők és aknák meghódítása. Az omladékok elbontásával és járatok egybenyitásával jelenleg 5200 méter hosszan térképezték fel a föld gyomrában lévő csodavilágot, de ennél még biztosan több kanyar húzódik a Csodabogyós-barlang járulékos járatrendszerében.

Az extrém túraszakaszra érve már a kifulladásra gondolkodtam, de csak azért, mert a megfulladás a belső árvízi betörések hiányában e helyütt szerencsére teljesen kizárt. A vendégmarasztaló agyagos sár és a vízcsepegéstől csúszós részek viszont embert próbáló és tudatot formáló erőfeszítésnek bizonyultak. Sziklaperemen talált keserves húzófogások, köztésekkel osztott kötélbe kapaszkodás és a szédítő mélységű szakadékok felett valószínűtlenül kicsi, mutatoujjnyi lépőcsavarokra terhelések valóságos adrenalin bombaként hatottak. A felelőtlen partizánakciók,

kétségbeejtő eltévedések és a pánik okozta balesetek kockázata teljesen minimalizált, mert a túravezetők szigorúan és stabilan tartották kézben normálisan parázó, azaz „paranormális” társaságunkat, illetve mi is kénytelenek voltunk ugyanezt tenni önnön magunkkal. Ideleenn eltörpülnek a felszínes különbségek, téreő hiányában nem számít a státusz mobil dizájnya, de az ember és annak rejtett énje könyörtelenül felszínre tör a mélyben. A túlvilág folyójáról találóan elkeresztelt Acheron-folyosó meredek mászása után hasalásos kuszodával és saját testű traverz áthidalásokkal addig borzolgattuk idegeinket, míg majdnem érintettük a barlang 40 emeletnyi mélységű végpontját. Felfelé menet lámpaoltást követő sötétség-tesztre még jutott lehetőség, ám ez a csodabogárként töltött 4 órás tiszta szintidő elegendő és őszinte ajándék volt a sorstól erre a forró nyári napra. Pláne amikor 7 varacskos disznóra emlékeztető barlangjáró verejtéktől csöpögő sisakban és nyakig sárosan mászott elő hazánk hetedik leghosszabb, természetes cseppkőves mesevilágának ötödéből. Katarktikus érzés volt kibújni a lyukon, no és a bőrünkéből, meg a Balaton-felvidéki Nemzeti Park emblémájával díszített kék overállból. Ez is egyfajta újjászületés, mert őszintén elhittük, hogy a föld gyomrában átél kölcsönös segítségben és egymásra utaltságban összekovácsolódott a korlátozott látogatószám miatt előre bejelentkezett és akkor még idegen csoportunk.

Mosolyom a külvilági tölgyfák alatt, fáradt lihegés közben kezdődött és azóta sem önösen hirdeti: Megcsináltuk! E sikeres bejárás felszabadult eufóriája időnként még most is eluralkodik rajtam, mely optimista terápiais tanulságként a következő rímbe szedve marad örök:

„Ne hederíts bajra-búra!
 Ez Ederics. Barlangtúra!”

Budapest, 2007.június 17.

Molnár Attila
www.baedecker.hu